



București, Str. Nicolae Tonitza nr. 8A, Sector 3, Tel/Fax: 312 45 28; 312 37 11, e-mail: office@apador.org

**ASOCIAȚIA PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR
OMULUI ÎN ROMÂNIA - COMITETUL HELSINKI**

Nr. 62 din 26 mai 2016

Către,
AVOCATUL POPORULUI

**ASOCIAȚIA PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR OMULUI ÎN ROMÂNIA -
COMITETUL HELSINKI (APADOR-CH)**, cu sediul în București, str. Nicolae
Tonitza nr.8A, sector 3,

vă adresează CEREREA ca, în temeiul art. 13 al. 1 lit. f din Legea nr. 35/1997 privind
organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, constatând existența
temeiurilor de fapt și de drept,

să sesizați Curtea Constituțională cu exceptia de neconstituționalitate a art. II pct.
31 și 49 din Ordonanța de urgență nr. 18/2016 pentru modificarea și completarea Legii
nr. 286/2009 privind Codul penal, Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală,
precum și pentru completarea art. 31 alin. 1 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea
judiciară, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 389 din 23.05.2016, **întrucât prin
modificarea prin ordonanță de urgență (OUG) a art. 153 al. 1 și, respectiv, art. 223
al. 2 din Codul de procedură penală au fost afectate drepturi și libertăți prevăzute
în Constituție (dreptul la viața privată, libertatea individuală), ceea ce contravine
art. 115 al. 6 din Constituție.**

MOTIVELE CERERII SUNT URMĂTOARELE:

Prin OUG nr. 18/2016 au fost aduse peste 150 de modificări legislației penale (codul
penal, codul de procedură penală), care au fost justificate prin necesitatea punerii în acord
a codurilor cu deciziile Curții Constituționale și a implementării unor directive europene
pentru care procedura de infringement este iminentă.

Printre cele peste 150 de modificări, există două care se referă la modificarea art. 153 al.
1 și, respectiv, art. 223 al. 2 din Codul de procedură penală (cpp). Art. 153 al. 1 cpp a fost
modificat prin art. II pct. 31 din OUG nr. 18/2016, iar art. 223 al. 2 cpp a fost modificat
prin art. II pct. 49 din OUG nr. 18/2016.

Modificarea art. 153 al. 1 și art. 223 al. 2 din cpp nu a fost impusă nici prin vreo decizie a Curții Constituționale și nici prin vreo directivă europeană. Dar, **problema principală a acestor două modificări este că afectează drepturi și libertăți prevăzute în Constituție, situație în care ele nu puteau fi dispuse prin OUG, ci numai prin lege, astfel cum prevede art. 115 al. 6 din Constituție.**

1. MODIFICAREA ART. 153 AL. 1 DIN CPP

Textul art. 153 al. 1 din cpp, până la modificarea sa prin art. II pct. 31 din OUG 18/2016 era următorul:

“Art. 153. - (1) Procurorul poate solicita, cu încuviințarea prealabilă a judecătorului de drepturi și libertăți, unei instituții de credit sau oricărei alte instituții care deține date privind situația financiară a unei persoane comunicarea datelor privind existența și conținutul conturilor și a altor situații financiare ale unei persoane în cazul în care există indicii temeinice cu privire la săvârșirea unei infracțiuni și există temeiuri pentru a se crede că datele solicitate constituie probe.”

După modificarea prin art. II pct. 31 din OUG 18/2016, art. 153 al. 1 din cpp are următorul conținut:

"Art. 153. - (1) Procurorul poate solicita unei instituții de credit sau oricărei altei instituții care deține date privind situația financiară a unei persoane comunicarea datelor privind existența și conținutul conturilor unei persoane, în cazul în care există indicii temeinice cu privire la săvârșirea unei infracțiuni și există temeiuri pentru a se crede că datele solicitate constituie probe."

Se observă că din textul anterior modificării prin OUG a dispărut sintagma **“cu încuviințarea prealabilă a judecătorului de drepturi și libertăți”**

Este evident că datele privind deținerea de către o persoană a unui cont și conținutul acelui cont (de exemplu, soldul fiecărui cont) sunt date cu caracter personal, potrivit art. 3 lit. a din Legea nr. 677/2001 și fac parte integrantă din ceea ce înseamnă viața privată a persoanei. Dreptul la viața privată este prevăzut în art. 26 din Constituție și în art. 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Cpp prevedea, până la modificarea prin OUG, că datele financiare privind o persoană nu pot fi obținute fără încuviințarea judecătorului. Acest “filtru” al judecătorului reprezintă o garanție, care există deja în lege, în caz de intruziune în viața privată.

Prin eliminarea acestui “filtru” al judecătorului, eliminare care s-a făcut prin OUG, a fost afectat un drept prevăzut în Constituție (dreptul la viața privată), întrucât, în lipsa “filtrului”, intruziunea în dreptul la viața privată poate fi făcută mai ușor de stat.

Eliminarea/reducerea garanțiilor existente într-o lege pentru respectarea unui drept constituie, în mod vădit, o afectare a acelui drept, deoarece mai puține garanții (sau lipsa lor) înseamnă posibilități mai multe și mai largi pentru stat de ingerință în acel drept.

Problema este că, potrivit art. 115 al. 6 din Constituție, o OUG nu poate afecta drepturi prevăzute în Constituție. Iar dreptul la viața privată este prevăzut în art. 26 din Constituție și a fost afectat prin OUG 18/2016, prin eliminarea garanției constând în “filtrul” judecătorului pentru obținerea datelor privind conturile unei persoane.

Dacă se dorea eliminarea acelei garanții (“filtrul” judecătorului) care deja există în cpp, singura modalitate constituțională era de modificare a art. 153 prin lege, iar nu prin OUG. În cazul unei OUG există limitările prevăzute în art. 115 al. 6 din Constituție, printre care se numără și neafectarea drepturilor și libertăților prevăzute în Constituție.

2. MODIFICAREA ART. 223 AL. 2 DIN CPP

Textul art. 223 al. 2 din cpp, până la modificarea sa prin art. II pct. 49 din OUG 18/2016 era următorul:

“(2) Măsura arestării preventive a inculpatului poate fi luată și dacă din probe rezultă suspiciunea rezonabilă că acesta a săvârșit o infracțiune intenționată contra vieții, o infracțiune prin care s-a cauzat vătămarea corporală sau moartea unei persoane, o infracțiune contra securității naționale prevăzută de Codul penal și alte legi speciale, o infracțiune de trafic de stupefiante, trafic de arme, trafic de persoane, acte de terorism, spălare a banilor, falsificare de monede ori alte valori, șantaj, viol, lipsire de libertate, evaziune fiscală, ultraj, ultraj judiciar, o infracțiune de corupție, o infracțiune săvârșită prin mijloace de comunicare electronică sau o altă infracțiune pentru care legea prevede pedeapsa închisorii de 5 ani ori mai mare și, pe baza evaluării gravității faptei, a modului și a circumstanțelor de comitere a acesteia, a anturajului și a mediului din care acesta provine, a antecedentelor penale și a altor împrejurări privitoare la persoana acestuia, se constată că privarea sa de libertate este necesară pentru înlăturarea unei stări de pericol pentru ordinea publică.”

După modificarea prin art. II pct. 49 din OUG 18/2016, art. 223 al. 2 din cpp are următorul conținut:

“(2) Măsura arestării preventive a inculpatului poate fi luată și dacă din probe rezultă suspiciunea rezonabilă că acesta a săvârșit o infracțiune intenționată contra vieții, o infracțiune prin care s-a cauzat vătămarea corporală sau moartea unei persoane, o infracțiune contra securității naționale prevăzută de Codul penal și alte legi speciale, o infracțiune de trafic de droguri, de efectuare de operațiuni ilegale cu precursori sau cu alte produse susceptibile de a avea efecte psihoactive, o infracțiune privind nerespectarea regimului armelor, munițiilor, materialelor nucleare și al materiilor explozive, trafic și exploatarea persoanelor vulnerabile, acte de terorism, spălare a banilor, falsificare de monede, timbre sau de alte valori, șantaj, viol, lipsire de libertate în mod ilegal, evaziune fiscală, ultraj, ultraj judiciar, o infracțiune de corupție, o infracțiune săvârșită prin sisteme informatice sau mijloace de comunicare electronică sau o altă infracțiune pentru care legea prevede pedeapsa închisorii de 5 ani ori mai

mare și, pe baza evaluării gravității faptei, a modului și a circumstanțelor de comitere a acesteia, a anturajului și a mediului din care acesta provine, a antecedentelor penale și a altor împrejurări privitoare la persoana acestuia, se constată că privarea sa de libertate este necesară pentru înlăturarea unei stări de pericol pentru ordinea publică."

Se observă că, în urma modificării prin OUG nr. 18/2016, la art.223 al. 2 au fost adăugate mai multe sintagme, dintre care relevante, în contextul discuției, considerăm că sunt următoarele:

-“ o infracțiune privind nerespectarea regimului armelor, munițiilor, materialelor nucleare și al materiilor explosive”

-“falsificare de timbre”

-“o infracțiune săvârșită prin sisteme informatice sau mijloace de comunicare electronică”

Aceste cazuri în care se poate dispune arestarea preventivă nu erau prevăzute în art. 223 al. 2 din cpp, până la introducerea lor prin OUG nr. 18/2016.

Art. 223 din cpp stabilește condițiile și cazurile în care se poate dispune arestarea preventivă.

Măsura arestării preventive este, în mod evident, o măsură care restrânge libertatea individuală, libertate prevăzută în art. 23 din Constituție.

Adăugarea de noi cazuri în care se poate dispune măsura arestării preventive constituie în mod vădit o afectare a libertății individuale, întrucât, creșterea situațiilor menționate în lege în care se poate dispune arestarea preventivă înseamnă creșterea cazurilor de restrângere a libertății individuale. Deci, statului i se oferă, prin OUG, posibilități suplimentare de a restrânge libertatea individuală.

Nu intră în discuție dacă, pe fond, era sau nu oportună completarea art. 223 al. 2 din cpp și cu aceste cazuri în care se poate dispune arestarea preventivă.

Problema este că **astfel de modificări, prin care este afectată/restrânsă libertatea individuală**, libertate prevăzută în art. 23 din Constituție, **nu se pot face prin OUG, ci doar prin lege**. Aceasta deoarece art. 115 al. 6 din Constituție prevede că prin OUG nu pot fi afectate drepturi și libertăți prevăzute în Constituție.

*

În raport de motivele expuse mai sus, vă solicităm să constatați că există temeuri de fapt și de drept pentru ca, în conformitate cu art. 13 alin. 1 lit.f din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, să sesizați Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a art. II pct. 31 și 49 din Ordonanța de urgență nr. 18/2016 pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru completarea art. 31 alin. 1 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 389 din 23.05.2016, întrucât prin modificarea prin ordonanță de urgență a art. 153 al. 1 și, respectiv, art. 223 al. 2 din Codul de procedură penală au fost afectate drepturi și libertăți prevăzute în Constituție (dreptul la viața privată, libertatea individuală), ceea ce contravine art. art. 115 al. 6 din Constituție.

De asemenea, vă solicităm să ne comunicați modul de soluționare a prezenței cereri.

Vă mulțumim.

Director executiv,
Maria Nicoleta Andreescu



